

Vergaderjaar 1992-1993

22 584

Wijziging van het Wetboek van Strafvordering, de Wegenverkeerswet en de Wet op de economische delicten in verband met herziening van de raadkamerprocedure

Nr. 5

VOORLOPIG VERSLAG

Vastgesteld 25 augustus 1992

De vaste Commissie voor Justitie¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer van haar voorlopige bevindingen als volgt verslag uit te brengen.

De leden van de CDA-fractie hadden met belangstelling kennisgenomen van het voorstel van wet tot aanpassing van enige raadkamerprocedures aan de verdragsrechtelijke verplichtingen van artikel 6 E.V.R.N..

De leden deelden de opvatting van de regering dat het voorkeur verdient dat de wetgever hiervoor het toepasselijk kader schept c.q. aanpast, zodat de rechter niet steeds weer van geval tot geval een beslissing terzake hoeft te nemen. Zij waren van mening dat hierdoor zeer zeker de rechtszekerheid en de rechtsgelijkheid zouden worden gediend, al realiseerden zij zich heel goed dat ook na deze wetsaanpassing de rechter regelingen zal moeten blijven toetsen aan (de jurisprudentie op basis van) het Verdrag.

Waar op blz. 2 van de memorie van toelichting vierde zin wordt gewezen naar de uiteenlopende antwoorden waren de leden geïnteresseerd naar de inhoud van die uiteenlopende antwoorden en tevens vroegen zij hoe er op basis van Europese jurisprudentie miniraadkamerprocedures kunnen ontstaan als de summiere regeling nu juist het probleem was in de visie van de Europese rechter.

De leden behorend tot de CDA-fractie vonden de argumenten voor de keuze tot handhaving van het beginsel van besloten raadkamer behandeling wel zwaarwegend, maar niet echt sluitend. Op basis van welke redenering bij een herziening in het licht van artikel 6 E.V.R.M. kan worden gekozen voor een systeem dat beslotenheid van de behandeling vooropstelt, was deze leden evenwel niet geheel duidelijk. Wordt aldus niet gekozen voor een soort generieke uitzondering waarover op blz. 6 wordt gezegd dat die ontoelaatbaar is?

Tegen de achtergrond van deze vraag met betrekking tot de onzekerheid over de juistheid van de gevolgde methodiek vroegen deze leden of een beknopt rechtsvergelijkend onderzoek niet wenselijk is en tot de mogelijkheden behoort indien bijv. wordt afgezien van de (minder relevante) Angelsaksische procedures.

¹ Samenstelling:

Leden: Stoffelen (PvdA), V. A. M. van der Burg (CDA), Lauxtermann (VVD), Schutte (GPV), Krajenbrink (CDA), Korthals (VVD), Wiebenga (VVD), Laning-Boersema (CDA), Vermeend (PvdA), Brouwer (Groen Links), Kohnstamm (D66), Wolffensperger (D66), ondervoorzitter, Swildens-Rozendaal (PvdA), voorzitter, Van Traa (PvdA), Soutendijk-van Appeldoorn (CDA), Van de Camp (CDA), Biesheuvel (CDA), Jurgens (PvdA), Koffeman (CDA), Kalsbeek-Jasperse (PvdA), Zijlstra (PvdA), M. M. van der Burg (PvdA).
Plv. leden: Apostolou (PvdA), Tegelaar-Boonacker (CDA), De Hoop Scheffer (CDA), Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), J. T. van den Berg (SGP), Koetje (CDA), Dijkstal (VVD), Te Veldhuis (VVD), Van der Heijden (CDA), Schoots (PvdA), Sipkes (Groen Links), Scheltema-de Nie (D66), Groenman (D66), Van der Vaart (PvdA), Middel (PvdA), Bijleveld-Schouten (CDA), Doelman-Pel (CDA), Hillen (CDA), Stemerink (PvdA), Vreugdenhil (CDA), Leerling (RPF), Van Nieuwenhoven (PvdA), Van Heemst (PvdA).

Waar wordt gesteld dat artikel 5 als een bijzondere bepaling van artikel 6:1 dient te worden beschouwd en dat daarom waar artikel 5 van toepassing is, het voorschrift van openbaarheid van artikel 6 niet opgaat, was het de leden van de CDA-fractie niet duidelijk op grond waarvan dit standpunt valt te verdedigen. Kortom deze leden zouden graag van de gemotiveerde visie van de regering op de rangorde tussen artikel 5 en 6 van het E.V.R.M. kennismaken.

Met betrekking tot sommige procedures in belastingzaken wordt gesteld dat als gevolg van het strafrechtelijk karakter, de beslissing in het openbaar dient te worden gegeven. De leden begrepen hieruit dat dus de behandeling kennelijk wel achter gesloten deuren kan plaatsvinden. Zij vroegen of dit correct was.

Hoewel de leden van de CDA-fractie zich in de redenering op grond waarvan artikel 6 niet van toepassing wordt geacht op de procedures met betrekking tot voorlopige hechtenis en de overige dwangmiddelen konden vinden vroegen de leden of uit de jurisprudentie van het E.H.R.M. ook een bevestiging valt af te leiden met betrekking tot deze redenering.

Hoewel er bij een verlovverlening tot huiszoeking geen sprake is van vaststelling van burgerlijke rechten of verplichtingen, rees de vraag bij de leden of er toch geen sprake kan zijn van mogelijke aantasting van deze rechten of verplichtingen die maken dat de procedure toch onder artikel 6 valt. Is er in de regeling in andere landen dan wel jurisprudentie van het E.H.R.M. een bevestiging voor de redenering van de regering te vinden?

Kan de regering aangeven wat de consequenties zijn voor bijvoorbeeld de behandelingsduur, indien wordt afgestapt van het besloten karakter bij de bezwaarschriftprocedure tegen invordering van het rijbewijs.

Kan met betrekking tot het op blz. 9, vierde alinea worden verduidelijkt aan wat voor gevallen gedacht moet worden en geconcludeerd moet worden dat de Nederlandse wetgeving geen enkel geval kent waarin openbaarheid van behandeling wordt uitgesloten?

Tenslotte wilden de leden van de CDA-fractie weten of al bekend is wanneer de (eind)rapportages van de commissie Herijking tegemoet kunnen worden gezien.

De leden van de PvdA-fractie hadden met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel, dat in hoge mate een juridisch-technisch karakter heeft. Het voorstel beoogt immers in hoofdzaak de bestaande jurisprudentie inzake de toepassing van artikel 6 EVRM te harmoniseren. Het summiere advies van de Raad van State van 11-03-1992 maakt duidelijk dat geen principiële vragen in het geding zijn. Het advies bestaat immers vrijwel uitsluitend uit redactionele opmerkingen. Deze constatering namen niet weg dat deze leden de behandeling van het onderhavige voorstel wilden benutten om kritisch in te gaan op principiële vragen rond de openbaarheid van raadkamerprocedures.

De leden van de PvdA-fractie wilden op één punt een nadere toelichting. Zij vroegen, in hoeverre en in welk opzicht het General Comment c.q. andere uitspraken van het Comité van de Rechten van de Mens ingevolge het IVBPR wel indirect van belang zijn.

De leden van de PvdA-fractie hadden kennis genomen van de opmerking, dat bij «conservatoire maatregelen» (zoals beslissingen aangaande voorlopige hechtenis) de toepassing van het genoemde criterium «ruimte laat om de behandeling niet in het openbaar te doen plaatsvinden». Is overwogen voor dergelijke maatregelen wel het genoemde criterium toe te passen? Zo ja, om welke redenen is daarvan afgezien en zo nee, welke consequenties zou deze ruimte uitleg met zich meebrengen? Bestaan, zo voegden zij hier aan toe, in andere lidstaten met het gegeven voorbeeld (min of meer) vergelijkbare beslissingen, die wel onder het criterium zijn gebracht en dus openbaar zijn?

De leden van de PvdA-fractie wilden weten wat de consequenties zouden zijn van het volgen van de tekst van artikel 14 IVBPR in plaats van die van het artikel 6 EVRM. Kan overigens worden toegelicht wat de relevantie is van de verwijzing naar artikel 14 IVBPR, nu het onderhavige voorstel gaat om de «vertaling» van artikel 6 EVRM in de Nederlandse wetgeving?

Ze vroegen verder of de gehanteerde uitleg (namelijk door beslissend te laten zijn hoe de Franse en Duitse versie van het EVRM op dit moment luidt) een gebruikelijke is in gevallen waarin Engelse teksten onderling verschillen. Tot slot merkten deze leden op dat de stellingname van de Hoge Raad met betrekking tot de openbaarheid van de behandeling van de faillissementsaanvraag zonder nadere beschouwing wordt overgenomen. Weliswaar ligt dat in de lijn van het wetsvoorstel, maar zij stelden prijs op een nadere beschouwing inzake de voors en tegens om de bestaande praktijk voort te zetten. Het onderhavige voorstel biedt naar hun mening de gelegenheid voor een principiële afweging op dit onderdeel.

De leden van de PvdA-fractie wilden weten wat zich, in bij voorbeeld specifiek te noemen gevallen, verzet tegen het vastleggen van een afdwingbaar recht op openbaarheid voor de verdachte. In het gegeven voorbeeld (van het verzoek om vermindering van de inkomstenbelasting door een gewetensbezwaarde tegen bewapening) is toch ook het publieke belang van maatschappelijke meningsvorming in het geding, dat de betrokkene heeft geprobeerd te dienen door (kennelijk vergeefs) openbare behandeling te vragen?

Zij neigden naar het standpunt om juist in dit soort gevallen de opvatting van de direct betrokkene de doorslag te laten geven. Wordt overigens openbaar en gemotiveerd aangegeven om welke redenen toch voor een besloten behandeling is gekozen en wat waren in het onderhavige geval de gehanteerde overwegingen?

De leden van de PvdA-fractie vroegen waarom de summiere uitleg die is gegeven aan het criterium met betrekking tot de «openbaarheid van uitspraak» wordt overgenomen. Het recht op inzage in en afschrift van de beschikking voor de verschenen partijen en belanghebbenden is met name voor de laatste categorie lastig op zijn praktisch betekenis te beoordelen:

op welke wijze kan iemand weten of hij/zij in een concrete zaak belanghebbende is en in welke mate is daarvoor in bepaalde gevallen juist kennis van de inhoud van de beschikking vereist (bijvoorbeeld op basis van voorafgaande berichtgeving in de media)?

De leden van de PvdA-fractie waren niet zonder meer overtuigd van de afweging die is gemaakt met betrekking tot het handhaven van de raadkamerbehandeling als zodanig en het vastleggen van het principe «besloten, tenzij anders is voorgeschreven».

Kan nog eens duidelijk worden uiteengezet welke wezenlijke doelen met het bestaan en voortbestaan van de raadkamerprocedure in het algemeen en met de te onderscheiden procedures zijn gediend, zo vroegen zij. De uitzonderingsbepaling op het principe zijn zo ruim geformuleerd, dat de raadkamer in vrijwel alle gevallen lijkt te kunnen afwijken van voorgeschreven openbaarheid. Als deze ontwikkeling zich in de praktijk blijkt voor te doen dan is artikel 6 EVRM nog steeds een dode letter.

Met betrekking tot de openbaarheid van raadkamer in het jeugdstrafrecht (zie het wetsvoorstel 21 327 – Herziening jeugdstrafrecht) verwezen deze leden overigens naar hun bijdrage in het betreffende eindverslag. Zij vroegen om in het algemeen en zo mogelijk met concrete voorbeelden aan te geven welke omstandigheden buiten de genoemde

uitzonderingsbepaling kunnen vallen; met andere woorden, van welke omstandigheden is bij voorbaat aannemelijk dat zij tot een openbare behandeling leiden?

De voorzitter van de commissie,
Swildens-Rozendaal

De griffier van de commissie,
Coenen